

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

ORTAKLIKLAR ve AğLAR HİBE PROGRAMI

OKUMA KÜLTÜRÜ HARİTALAMA ÇALIŞMASI EKİM 2019

ORTAKLIKLAR ve AğLAR HİBE PROGRAMI // GRANT SCHEME FOR PARTNERSHIPS AND NETWORKS

OKUMA KÜLTÜRÜNÜ YAYGINLAŞTIRMA PLATFORMU // PLATFORM FOR DISSEMINATION OF READING CULTURE
Cümüşsuyu Mah. İnönü Cad. Işık Apt. No: 53 K: 2 D: 3 Beyoğlu İstanbul - Turkey | T. +90 212 243 75 93 | info@okuyayplatformu.com | www.okuyayplatformu.com

İçindekiler

GİRİŞ	2
Amaç.....	2
Kapsam.....	2
Yöntem	2
PROFİL	4
Bölgesel Dağılım.....	4
Örgütlenme Biçimine Göre Dağılım	5
Hedef Kitleye Göre Dağılım.....	6
Tematik Dağılım	7
Yürütülen Faaliyetler	8
Motivasyonlar	9
ALGI ve YAKLAŞIMLAR.....	11
Okuma Kültürü Algısı.....	11
Okuma İmkanlarına Dair Değerlendirmeler	13
BEKLENTİLER ve İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI	16
Paydaşlarla Mevcut İlişkiler	16
Yeni İşbirliklerine Yaklaşım	17
İYİ ÖRNEKLER	19
➤ Okuyorum Oynuyorum Projesi - Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)	19
➤ Oyun Kitaplığı Projesi - Kitap Okuyan Çocuklar Platformu	19
➤ Bi Dünya Umut Derneği	20
➤ Çocuk Vakfı	20
➤ Düşün Taşın Derneği.....	20
➤ Toplum Gönüllüleri Vakfı.....	21
➤ Yedi Güzel Okuma Projesi – Yedi Hilal Derneği	21
➤ Diğer proje ve çalışmalar	21
SONUÇ VE ÖNERİLER	23
EK.1	23

GİRİŞ

Bu rapor, Türkiye Yayıncılar Birliği'nin yürütücüsü olduğu OKUYAY Projesi için Yaşama Dair Vakıf (YADA) tarafından gerçekleştirilen Haritalama Çalışması'nın sonuçlarını içermektedir.

Amaç

Çalışmanın amacı, doğrudan ya da dolaylı olarak okuma kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için çalışan sivil toplum kuruluşlarının ve kurumsal yapısı bulunmayan diğer toplumlar ile kişilerin okuma kültürüne katkı düzeylerinin ve biçimlerinin haritalandırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda okuma kültürü alanında faaliyetler yürüten kişi ve toplumların Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından kurulacak bir ağı katılma motivasyonları, ağıdan beklentileri ve koyabilecekleri olası katkılar hakkında görüşlerin toplanması ve bir veritabanı oluşturulması hedeflenmiştir. Bununla birlikte çalışma, bahsedilen kişi ve toplumlarda okuma kültürünün çeşitli öğelerine dair öne çıkan algı ve yaklaşımları da ortaya koymayı amaçlamıştır.

Kapsam

Bu çalışma okuma kültürüne katkı sağlayan sivil toplum kuruluşları, üniversite toplumları, toplum merkezleri, enformel gruplar ve bireyleri kapsamaktadır. Söz konusu kişi ve toplumların belirlenmesinde okuma konusunda içerik üretme, içerik üretme kapasitesine sahip olma ve etki gücünün bulunması kriterleri esas alınmıştır.

Araştırma, OKUYAY projesinin ihtiyaçları doğrultusunda İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Adana, Bursa, Samsun ve Kocaeli illerini kapsamıştır. Buna ek olarak çeşitliliği sağlamak amacıyla Muğla, Muş ve Şanlıurfa illerinden toplumlar da haritalama çalışmasına dahil edilmiştir. Bu çalışmada belirlenen bölgelerde, ilgili toplumların yanı sıra kanaat önderleri ve ticari amaçların ötesinde okuma kültürü ile ilgili söz söyleyen ve etkinlikler yapan kitabevleri ile de görüşülmüştür.

Yöntem

Haritalama çalışması iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

➤ Masabaşı çalışması

Türkiye'de mevcut okuma kültürü evreninin ortaya konması amacıyla bir masabaşı çalışması yapılmış ve yaklaşık 300 kişi ve toplumdan oluşan bir liste hazırlanmıştır. Liste,

STK veritabanlarının ve enformel gruplar ile alanda faaliyet yürüten kişilerin sosyal medya hesaplarının taranması yoluyla oluşturulmuş, konuyla ilgili doğrudan veya dolaylı olarak çalışma yapan kişi ve topluluklar amaca göre sınıflandırılmıştır. Bu liste içerisinde projenin amaçları doğrultusunda hedef evreni en iyi yansıtacak ve çalışmadan istenen ayrıntıları belirginleştirecek bir örneklem seçilmiştir.

➤ **Derinlemesine görüşmeler**

Masabaşı çalışması sırasında seçilen örneklemdeki kişiler ve toplulukların temsilcileri ile yaklaşık bir saat süren 150 yüz yüze derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin gerçekleştirilmesi sırasında kartopu yöntemiyle görüşülmesi önemli görülen başka katılımcılara da ulaşılmıştır. Aynı zamanda görüşülen kişi ve toplulukların web siteleri, yayınları, ürün ve dokümanları incelenmiştir. Görüşmelerde açık uçlu sorular vasıtasıyla toplanan veriler işlenmiş, kategorize edilmiş ve aşağıdaki başlıklarda yer alan bilgileri içeren bir veritabanı oluşturulmuştur.

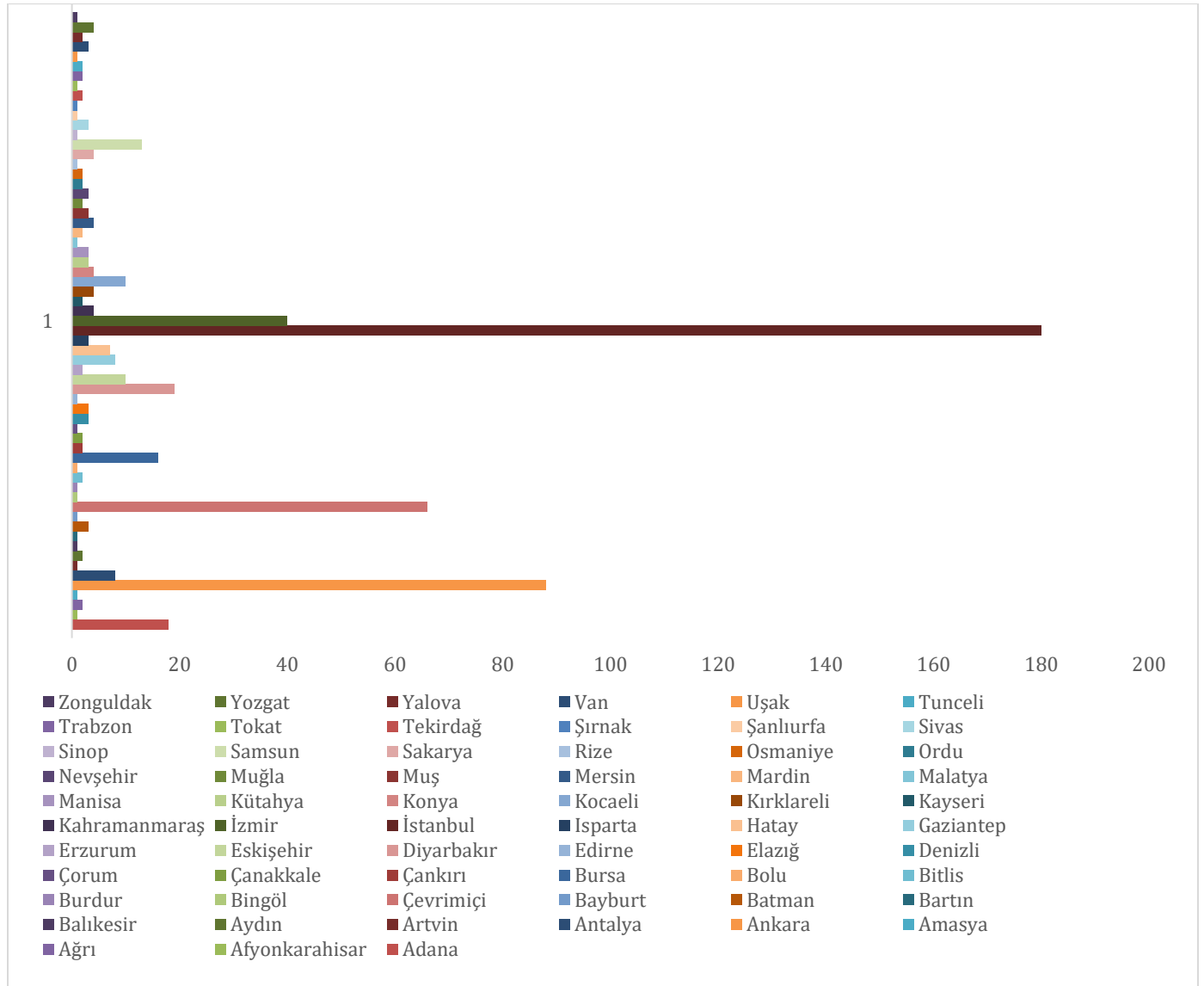
- İsim
- Örgütlenme Biçimi
- İl
- Hedef Kitle
- Tematik Alan
- Etkinlikler
- Projeler
- Okuma Kültürü Faaliyetleri Tüm Faaliyetlerin Ne Kadarı?
- Konuyla İlgisi (Doğrudan/Dolaylı)
- Proje Gerçekleştirilme Sıklığı
- İşbirliği Düzeyi
- İşbirliğinden Kaçınma Nedenleri
- Ağ'a Bakış Açısı
- Ağ'dan Alınacak Katkı
- Ağ'a Sunulacak Katkı
- Konuya Eğilim / Motivasyonlar
- Etki Düzeyi
- Aktiflik
- Web Sitesi, Sosyal Medya Hesapları, İletişim Bilgileri

PROFİL

Bölgesel Dağılım

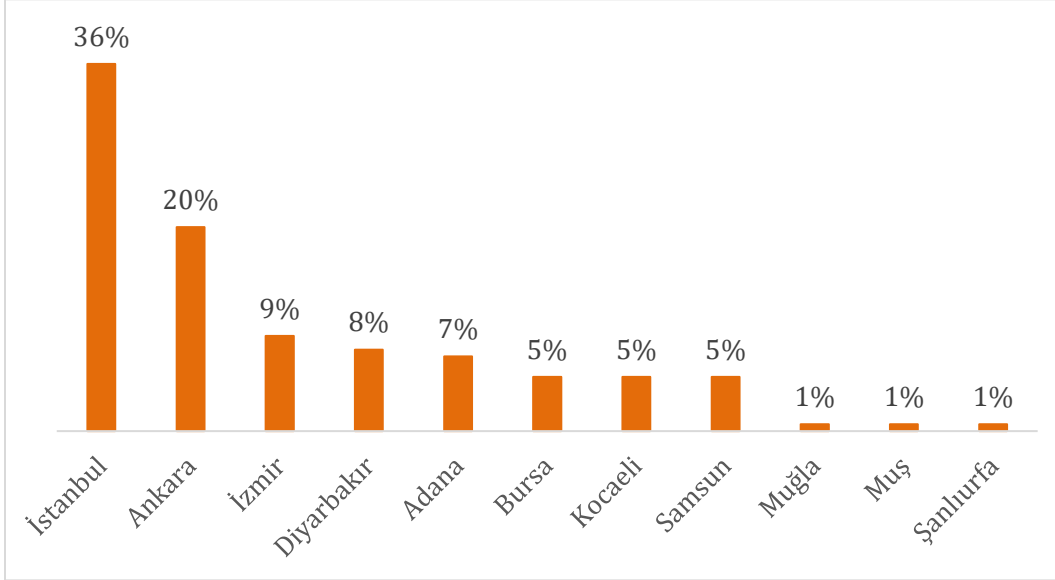
Okuma kültürü ile ilgili çalışma yapan kişi ve toplulukların illere göre dağılımına bakıldığında en büyük yoğunluğun İstanbul'da olduğu ve bunu Ankara'nın takip ettiği görülüyor. İzmir, Diyarbakır ve Adana ise ufak farklılıklarla okuma kültürü gruplarının yoğunlaştığı diğer iller. Bu beş il, okuma kültürüne yönelik faaliyetler açısından en hareketli illeri oluşturuyor. (Grafik 1)

Grafik 1: Kişi ve toplulukların illere göre dağılımı

Genel dağılımın sağladığı verilerin ışığında yapılan görüşmelerin illere dağılımı ise Grafik 'de belirtilmiştir.

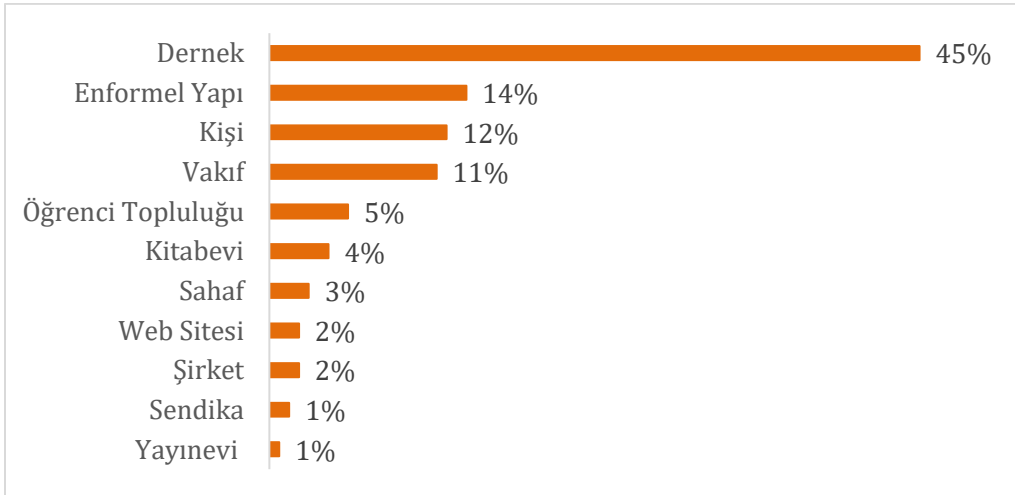
Grafik 2: Görüşme yapılan kişi ve toplulukların illere göre dağılımı

Örgütlenme Biçimine Göre Dağılım

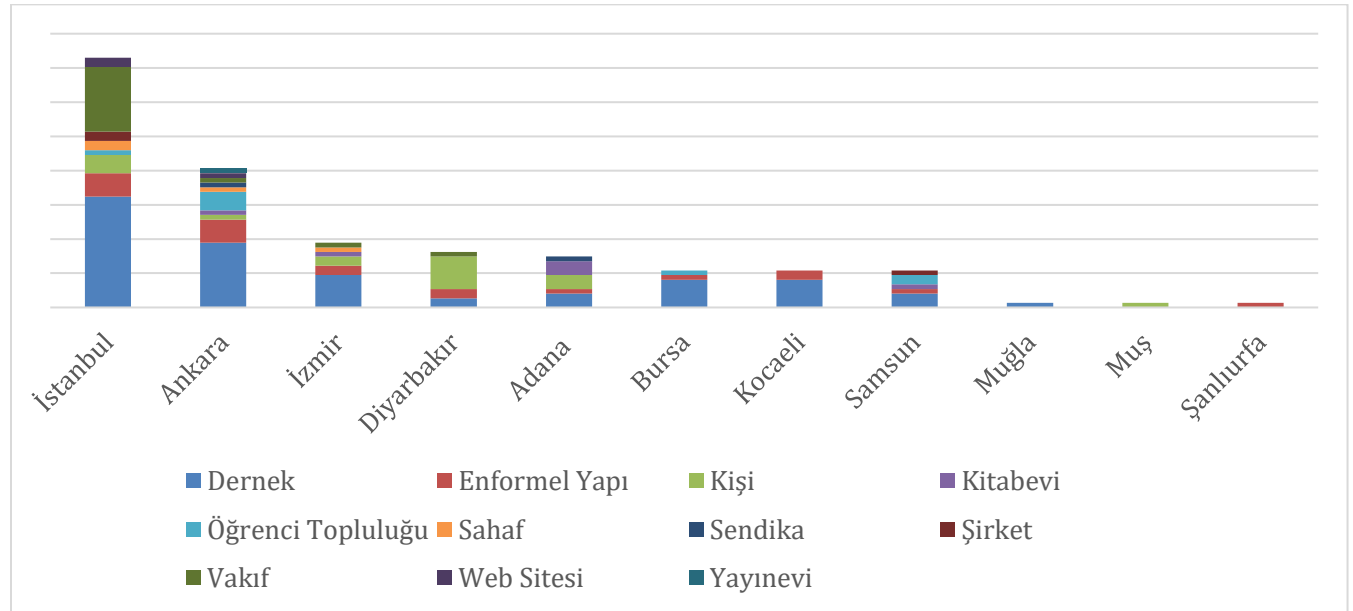
Yapılan görüşmelerde okuma kültürü ile ilgili toplulukların örgütlenme biçimleri incelendiğinde ise en çok derneklerin yer aldığı, diğer yapıların daha az yaygın olduğu anlaşıyor. Derneklerin hemen ardından enformel yapıların ve kişilerin gelmesi dikkat çekiyor. (Grafik 2)

Grafik 3 Yapılan görüşmelerde kişi ve grupların örgütlenme biçimlerine göre dağılımı

Örgütlenme biçimlerinin illere göre dağılımı incelendiğinde ilk üç sıradaki İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde derneklerin yoğunlukta olduğu görülebilir. (Grafik 3) Bu üç il arasında İstanbul'da diğerlerinden farklı olarak vakıfların da yoğunlaştığını, Ankara'da ise öğrenci topluluklarının diğer illerden daha fazla yer aldığını söylemek mümkün. Diyarbakır'da diğer illerden farklı olarak kişilerin, dernek yapılanmalarının dahi önüne geçmesi dikkat çekiyor. Bu durum bölgede sivil toplum hareketliliğinin karşı karşıya olduğu kısıtlılıklar ve enformel ilişkilerin güçlü olması ile açıklanabilir. Genel bir değerlendirme yapıldığında İstanbul, Ankara ve İzmir dışındaki illerde sıklıkla rastlanan kişi ve enformel yapıların, İstanbul ve Ankara merkezli derneklerin şubeleri ve dernek gönüllülerinin yanı sıra yerelde örgütlenmiş ve ihtiyaç halinde oluşan okuma gruplarından oluştuğu görülüyor.

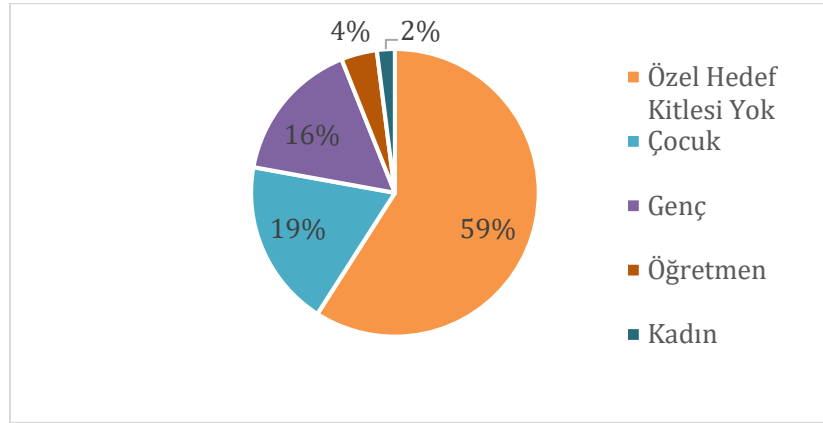
Grafik 4 Yapılan görüşmelerde örgütlenme biçimlerinin illere göre dağılımı

Hedef Kitleye Göre Dağılım

Öğrenme kültürü ile ilgili kişi ve toplulukların çalışmalarının genellikle belli bir hedef kitleye odaklanmadığı görülüyor. Ancak çocuk ve genç odaklı okuma kültürü çalışmalarının hayli yaygın olduğu, bunun dışında yetişenlere yönelik faaliyetler gerçekleştiren kişi ve toplulukların ise sınırlı kaldığı aşağıdaki grafikte görülebilir (Grafik 4). Üstelik çocuk ve gençleri hedef alan kurum ve kişiler genellikle hedeflerine sadık kalırken, öğretmen ve kadınları hedef alanların genellikle bu alanları genişlettiği; dolaylı olarak yine çocuklara eğildiği gözlemleniyor.

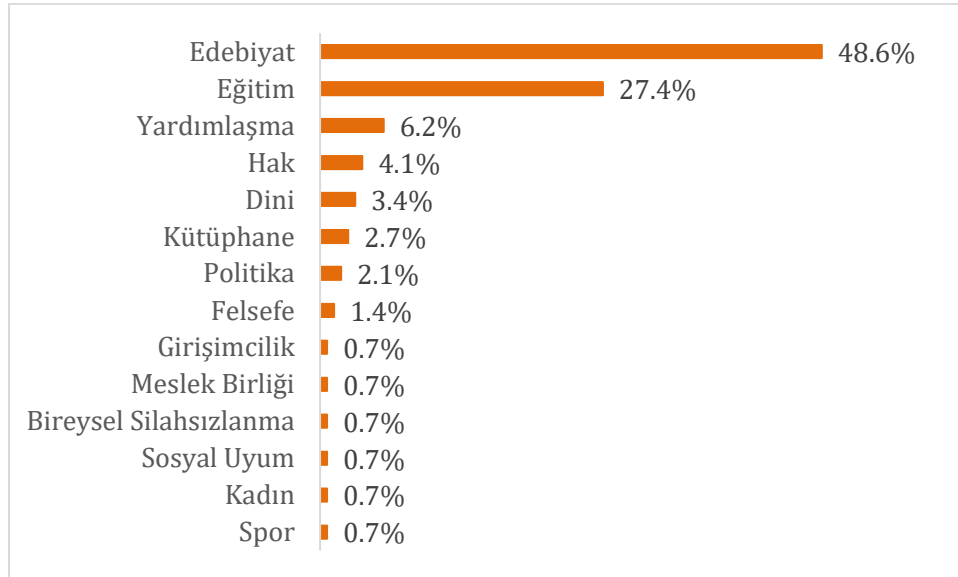
Grafik 5 Yapılan görüşmelerde hedef kitleye göre dağılım

Tematik Dağılım

Kişi ve toplulukların örgütlenme amaçları olarak görülebilecek tematik dağılım grafiği incelendiğinde, okuma kültürüne en fazla katkının edebiyat ve eğitim alanlarında yapıldığını, bunu yardımlaşma, din ve hak odaklı kişi ve grupların katkılarının takip ettiğini söylemek mümkün. (Grafik 5) Bunun yanı sıra diğer temalarda faaliyet gösterenlerin genellikle konuyla ilgisinin dolaylı olduğu, fakat faaliyet bazında katkı koyduğu gözlemleniyor.

Grafik 6 Yapılan görüşmelerde temalara göre dağılım

Yürütülen Faaliyetler

Okuma kültürü alanındaki kişi ve grupların yürüttükleri faaliyetler incelendiğinde aşağıdaki faaliyet biçimlerinin öne çıktığı görülüyor.

- Okuma etkinliği
- Kitap bağıışı organizasyonu
- Kütüphane kurma
- Okuma grubu oluşturma
- Yazarla buluşma ve söyleşi düzenleme
- Atölye etkinlikleri
- Akademik yayın üretme (okuma, dil gelişimi, eleştirel düşünme becerisi üzerine)
- Online ve basılı yayın ile okura ve/veya sosyal topluluklara ulaşma
- Festival organize etme

Okuma etkinliği devamlı ve düzensiz etkinlikler olarak iki farklı biçimde sürdürülüyor ve hem kurum veya topluluk içine hem de dışarıya açık şekilde organize edilebiliyor. Genellikle toplulukların amaçları paralelinde bir temanın belirlendiği ve bir buluşma eşliğinde faaliyet gerçekleştirildiği gözlemleniyor. **Okuma grupları** ise okuma etkinliklerinden farklı olarak daha düzenli ve sistematik bir bir araya gelme faaliyeti olarak organize ediliyor. Örgütlenme biçimi dernek, vakıf, sendika vb. olan ve özellikle dini temada çalışan ve faaliyetlerini bu bağlamda sürdüren toplulukların neredeyse hepsinde bir okuma grubunun bulunduğu görülüyor. Bu okuma gruplarının toplantı programı, okuma etkinliği ve okunan metnin tahlilinden oluşuyor. Okuma etkinliklerinin tek başına gerçekleştirilmesinin etkisinin zayıf olduğu; bir tartışma ve tahlil sürecinin de bunu izlemesi gerektiği belirtiliyor.

Kitap bağıışı organizasyonu, kişi ve toplulukların okuma kültürüne sağladığı katkılar arasında hayli yaygın bir biçimde yer alıyor. Bu faaliyet çoğunlukla gönüllülük esasına dayanıyor, nadiren de olsa özel sektör ve yayıncılarla işbirliği yoluyla kitap temini yapılabilir. **Kütüphane kurma faaliyeti** ise kitap bağıışının bir sonraki ve daha sistematik adımı gibi düşünülebilir. Bu sürecin genellikle ihtiyaç sahibi okul veya bölge temsilcisi ile iletişime geçme, kütüphane için bir mekan tahsis edilmesi için işbirliği kurma, mekan tahsisinden sonra kitaplık kurma ve tercihe göre malzeme (bilgisayar, satranç vb. oyunlar, masa, sandalye gibi) sağlama ve yine tercihe göre bu kütüphaneyi bizzat kurma şeklinde işlediği gözlemleniyor.

Yazarla buluşma ve söyleşi düzenleme genellikle meslek derneklerinin (şair ve yazar dernekleri gibi) etkinlikleri şeklinde karşımıza çıkıyor. Kitabevlerinin de bu konuda çalışmalar gerçekleştirdiği, ticari faaliyetlerinin yanında okuru yazarla buluşturma noktasında devreye girebildikleri görülüyor.

Akademik yayın üretme açısından okuma kültürüne katkıda bulunan topluluklar çoğunlukla öz kaynakları ile çalışmalar yapan, fakat geniş çaplı araştırmalar için desteğe ihtiyaç duyduklarını da belirten gruplardan oluşuyor.

Web tabanlı toplulukların okurlarına tavsiye listeleri oluşturmak, eleştiri yazıları paylaşmak ve yazarlarla söyleşiler yapıp yayınlamak gibi katkılar sunduğu görülüyor. Bu web sitelerinin bazılarında (örneğin; *Ne Okuyorum*) okuma davranışına dair veriler de toplanıyor.

Kısıtlı da olsa okuma kültürüne dair atölyeler, festivaller, çalıştaylar, sempozyumlar da ilgili topluluklar tarafından düzenleniyor. Bu konuda en öne çıkan örneğin İstanbul'da bulunan ve şirket tüzel kişiliğine sahip *Kıraathane İstanbul Edebiyat Evi* olduğu görülüyor.

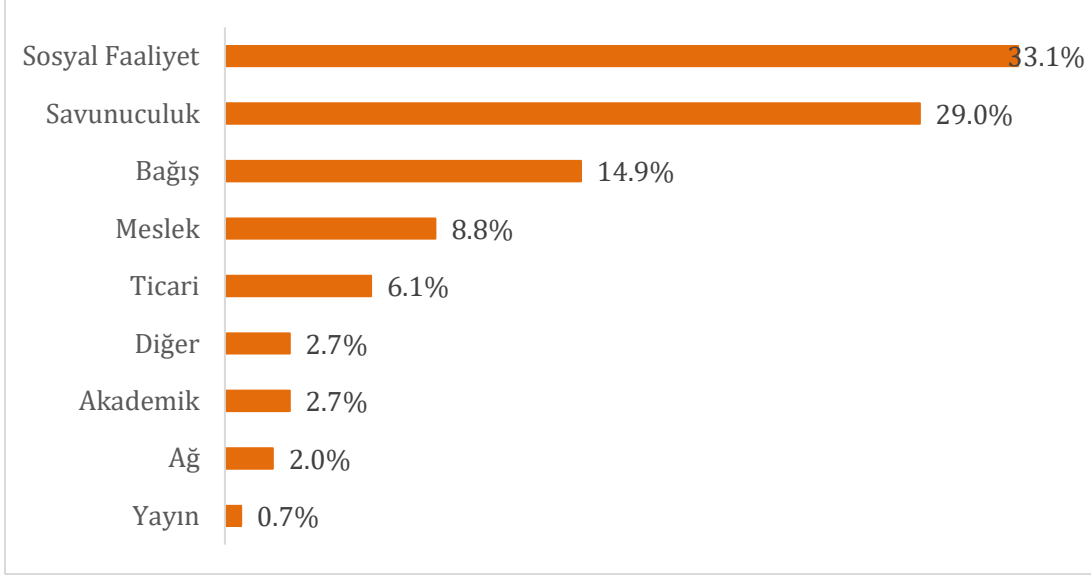
Motivasyonlar

Okuma kültürü ile ilişkili kişi ve toplulukların konuya eğilimlerinin, yani yürütülen çalışmaların arkasındaki motivasyonların birbirinden farklı olduğu gözlemleniyor. Bu motivasyon, kurumların okuma faaliyetlerini sürdürme amaçlarıyla yakından ilişkili. Kategorik olarak incelendiğinde bu eğilimler şöyle sıralanabilir:

- ✓ Sosyal Faaliyet
- ✓ Savunuculuk
- ✓ Bağış
- ✓ Meslek
- ✓ Ticari
- ✓ Akademik
- ✓ Ağ
- ✓ Yayın

Okuma kültürü çalışmalarının ardındaki motivasyonların yaygınlığı ise aşağıdaki grafikte görülebilir. (Grafik 7)

Grafik 7 Okuma kültürü alanındaki kişi ve toplulukların motivasyonları

Özellikle dernek, vakıf gibi tüzel kişiliklerin başını çektiği **savunuculuk faaliyetleri** genellikle okuma davranışı kazandırma, okuma alışkanlığı oluşturma, konuyla ilgili içerik üretme ve paylaşma, işbirlikleri kurma ve sürdürme şeklinde gerçekleşiyor. Savunuculuk faaliyetlerinin bir parçası sayılabilecek bir alan da **akademik** motivasyonlar. Akademik bilgi üretiminin ağırlıklı olarak bireylerde okuma konusunda davranış ve tutum değişikliğinin nasıl gerçekleştirilebileceğine odaklandığı görülüyor.

Konuyla bağıntı **sosyal faaliyet** motivasyonu ile kuranların genellikle enformel yapılar olduğu ve okuma faaliyetlerinin sosyalleşme, tartışma alanı yaratma, paylaşım yapma ve birliktelik kurma gibi amaçlarla gerçekleştirildiği görülüyor.

Meslek odaklı motivasyonlarla çalışmalar yapan gruplar, sahaflar ve öğretmenler gibi belli bir meslek grubundan bireyler tarafından oluşturuluyor ve bu toplulukların okuma kültürüne yönelik çalışmalarının genellikle dolaylı olduğu gözlemleniyor.

Ağ kurma amacı taşıyan az sayıdaki grubun etki alanının görece yüksek olduğu ve konuyla ilgili çalışma yapanları bir araya getirmekten çok kendi faaliyetleriyle (örneğin kurdukları kütüphaneler yoluyla) bir ağ yaratmak için çalıştıkları anlaşıyor.

Çalışmanın kapsamında yer almayan, ancak bölgelerin okuma kültürü profili açısından önem taşıyan **ticari** faaliyet yürütücülerinin tüzel kişilikleri şirket olsa da çalışmalarının çoğunun ücretsiz olduğu belirtiliyor.

ALGI ve YAKLAŞIMLAR

Okuma Kültürü Algısı

Ortak kanaat: “Türkiye’de okuma kültürü yok”

Okuma kültürü genellikle eleştirel düşünme becerisi, okuduğunu anlama gibi süreçlere eşlik eden bir “alışkanlık” kavramı ile anılıyor. (Şekil 1) Genel algı Türkiye’de bir okuma kültürünün olmadığı yönünde. Bunun en büyük sebepleri arasında,

- eğitim sisteminin etkileri,
- okuma davranışının çocukluk çağında kazanılmamış olması,
- nitelikli okuma ortamlarının bulunmaması,
- teknolojinin görsel araçlarının okumaya tercih edilmesi,
- ve yoğun sosyal medya kullanımı sıralanıyor.

Şekil 1 Okuma kültürünün çağrıştırdığı kavramlar

Okuma davranışının / alışkanlığının kazandırılmasında mikro düzeyde en etkili olan yapının aile olduğu düşünülüyor. Bunu akranlar ve aileden olmayan yakın kişiler takip ediyor. Rol modeller ve onların yürüttüğü çalışmalar da (kitap okuma etkinlikleri, kitap bağışları ve tahlilleri gibi) etkili bulunuyor. Taşrada ve köylerde yapılan etkinliklerin öğrenciler ve yerel

halk tarafından oldukça olumlu karşılandığı, okuma kültürü ile bir "bağ kurulduğu" ifade ediliyor. Özellikle faaliyetlerini kitap bağışlama ve kütüphane kurma alanında yürüten dernekler, tek seferlik kütüphane kurmanın yanında kitapların **güncellemesinin** ve kütüphane sorumluları ile iletişimin **devamlılığının** önemli olduğunu vurguluyor.

Türkiye’de okuma kültürünün olduğunu düşünen az sayıdaki katılımcı ise bu düşüncelerini bir temele oturtmaktan ziyade “bence öyle”, “insanların elinde kitaplar görüyorum” şeklinde kişisel gözlemlerine dayanarak aktarıyorlar. Dijital kaynaklardan yapılan okumaların ölçülemediğini, bunların da dahil edilmesiyle aslında okuma oranlarının daha yüksek olacağını söyleyenler de mevcut. Türkiye’nin okuma performansının 100 üzerinden puanlanması istendiğinde, okuma kültürünün mevcut olduğunu düşünenlerin verdiği en yüksek puanın da (40) yine ortalamanın altında kaldığı görülüyor. Puanlar 20 ile 40 arasında seyrediyor.

“(…) Bence çok fena değil, umutluyum ben bu konuda. Yok diyemem yani. İnsanların elinde daha fazla kitap görüyorum o yüzden 40 dedim.”

(Dernek çalışanı M.A.)

“En fazla 40 diyebilirim, o da iyi ihtimalle.”

(Enformel yapı üyesi L.Ö.)

Çözüm önerisi:

➤ İnsanlar daha fazla kitaba maruz bırakılmalı

Özellikle çocuklar ve gençler için kitapların ve kitap okuyan kişilerin sıklıkla görünür olması ve sosyal ağlarda yapılan kitap paylaşımları harekete geçirici bir etki olarak görülüyor. Kütüphane kurma faaliyetlerinin en temelinde de bu düşünce yer alıyor. Okuma etkinliklerinin sadece okumaya teşvik veya kitap hediyesiyle kalmaması, buna bir tahlil ve paylaşım sürecinin de eşlik etmesi gerektiği düşünülüyor.

“Çocuk en azından rafta kitap olduğunu görsün, bir süre sonra kendiliğinden yönelir o kitaba.”

(Kişi, E.A.)

➤ Kitap, “merak” ve “iştah” uyandırmalı

Okuma kültürüne yönelik çalışma yürütenler kitabın bir ceza değil ödül olarak sunulması gerektiği konusunda hemfikir. Yapılan yarışmalarda kitap okuyarak ödüle ulaşmaktan ziyade, aşılacak basamakların ödülünün kitaba ulaşmak olması gerektiğinin altı çiziliyor. Belli

bir kitabın okunmasında merak, popülarite, yazar, kapak, öneri vb. mekanizmaların etkili olduğu anlaşıyor.

➤ *Paylaşım kültürü desteklenmeli*

Kitap satışlarının gerçek okuma oranını yansıtmadığı düşünülüyor. İnsanların paylaşım kültürüne yöneldikleri, özellikle e-kitap veya pdf formatında kitaplar indirip okudukları vurgulanıyor. Dijital okumaların ve kütüphanelerden ödünç alınan kitapların da okuma rakamlarına dahil edildiği bir okuma araştırmasının yapılması gerektiği düşünülüyor. Ancak e-kitap ve dijital kaynaklardan yararlanılarak yapılan okumalar genellikle akademik amaçlı ve halihazırda bir okuma alışkanlığı bulunan kişiler tarafından tercih ediliyor. Ayrıca okuma gruplarının okuma etkinliklerinde birden fazla kişi kitaba ücretsiz olarak erişebildiği için bu materyaller önem kazanıyor. Gezici kütüphaneler hem görünürlüğü artırması hem de erişimi kolaylaştırması bakımından önemli. 'Eşekli kütüphaneci' 'Bisikletli kütüphaneci' gibi bireysel girişimlerle sürdürülen gezici kütüphaneler sıklıkla iyi örnekler olarak gösteriliyor.

Okuma İmkanlarına Dair Değerlendirmeler

Kitaba erişim dendiğinde genellikle internetten sipariş ve kitabeviden satın alma akla geliyor. Fuarlar, indirim oranları internet veya kitabeviden daha düşük olduğu için kitap satın alınırken daha az tercih ediliyor. Kütüphaneler ise kitaba erişim konusunda akla en son gelen kaynak.

Kitaba erişim artık bir mesele olarak görülmüyor

Büyük şehirlerde kitaba erişimde sorun görülmüyor. Kırsalda ise erişimin zorluğundan bahsediliyor ve bu zorluğun özellikle kitapların ücretinden, maddi yetersizlikten, kitabevi sayısının azlığından ve yayınevlerinin okunma oranları sonucu bölgelere gönderdikleri kitap çeşitliliğinin düşük olmasından kaynaklandığı belirtiliyor. Her kitap her ile veya ilçeye gitmediği için "kaliteli" bir okuma kültürünün oluşamadığı ifade ediliyor.

Kitap bağışı ile ilgilenen ve/veya kütüphane kuran dernekler toplumun kitap bağışını 'evden çöpleri çıkarma' olarak görmesinden yakınıyor. Kitap bağışlama ile ilgili bir kültürün oluşması gerektiği, böylelikle bu grupların enerjilerini tasniften ziyade kitabı ulaştırmaya daha çok ayırabilecekleri söyleniyor.

E-Kitap ve sosyal ağlar kitaba erişim açısından kolaylık sağlıyor

E-kitap, "kitap kokusunun" olmaması, kitabın "elle tutulamaması" gibi nedenlerle olumsuz bir algıya sahip ve kişisel olarak tercih edilmeyeceği ifade ediliyor. Ancak e-kitapların okuma kültürüne katkı sağlayacağı konusunda herkes hemfikir. E-kitap yer kazandırma ve taşıma

kolaylığı açısından da etkili bulunuyor. Fakat kitabın koku duyusuyla eşleşmiş olması, yani okuma etkinliğine farklı bir duyuyu da katmış olması ve bunun e-kitaplarda bulunamaması sıklıkla tekrar edilen bir eleştiri.

Gençlerle çalışan, hedef kitlesi gençler olan grupların temsilcileri “dijital çağın kabullenilmesi” ve e-kitaplara yönelen yaş gruplarının yakalanması gerektiğini düşünüyor. Edebi sosyal ağlar içerisinde en bilineni Wattpad. Okuma kültürüne katkı sağladığı düşünülüyor, ancak bir denetim mekanizmasına sahip olmadığı için “endişe verici” bulunuyor. Bunun dışında meet up, toplanzi gibi sosyal ağların kitap gruplarının görünürlüğü için bir fırsat olduğu düşünülüyor. Etkinlikler bu ağlarda oluşturuluyor.

Fuarlar kalabalık ve nitelikli okuyucuya hitap etmiyor

Kitap fuarları katılımcıların algısında çoğunlukla olumsuz çağrışımlara sahip. Özellikle kalabalık olması ve pazaryerine benzemesi fuarların en rahatsız edici yönü olarak görülüyor. Kısıtlı bir kitlenin keyif aldığı işlevsiz etkinlikler olduğu düşünülüyor. Fuarların olumlu özellikleri arasında ise çocuklar ve gençler için kitapla tanışma ve buluşma imkanı sağlaması, imza günleri düzenlenebilmesi ve kitap kokusu alınabilmesi yer alıyor.

Fiziksel olarak kitaba erişimi kolaylaştırdığı ve tavsiye alınan bir yer olduğu için fuarların yine de okuma kültürüne katkı sağladığı düşünülüyor. Fakat “ucuz kitap” arayanlar için doğru yer değil. Özellikle internet satış indiriminin fuar ile aynı olduğu düşünüldüğünde çoğu insan için eski cazibesini yitirmiş durumda. Daha fazla okur-yazar buluşması ve etkinlikler yoluyla kitap fuarlarının etkisinin artırılabilceği belirtiliyor. İstanbul'da Tepebaşı Kitap fuarı sıkça yad ediliyor. Fuarların büyük şehirlerde yılda birden fazla ve farklı noktalarda yapılması öneriliyor.

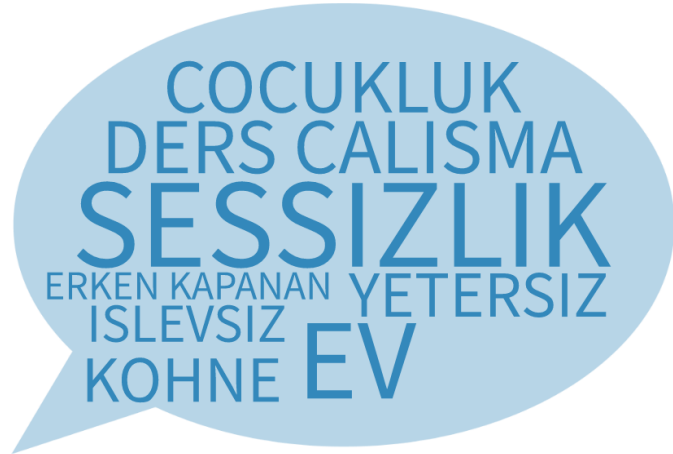
Fuarların okuma kültürü açısından olumsuz bir etkisinin, özellikle büyükşehirler dışındaki illerde kurulmuş **bağımsız kitabevlerinin satışlarını düşürmesi** olduğu ifade ediliyor. Bu illerdeki kitabevi sahipleri fuarların bir satış alanından ziyade buluşma alanı olarak tasarlanması gerektiğini düşünüyor.

“Bence kitap fuarları bağımsız kitapçıları baltalamaya yarıyor. Çünkü düşünün ki siz burada kitap satıyorsunuz, yayıncı kitabı size belli bir indirimle, dağıtımçı üzerinden veriyor. Sonra gelip ondan daha fazla indirimle ya da yakın indirimle kapınızın önünde kitap satıyor, sonra bağımsız kitapçı aylarca kitap satamıyor.”

(Kitabevi, N.Ö.)

Kütüphaneler, okuma alanından ziyade ders çalışma alanı

Özellikle gençler için kütüphanelerin ders çalışma, test çözme veya akademik araştırma için ziyaret edilen yerler olduğu düşünülüyor. Kütüphanelerin kitaba erişim konusunda önemli bir yapıtaşı olduğu konusunda herkes hemfikir, fakat “sizin veya çevrenizdekilerin kütüphane üyeliği var mı?” sorusuna verilen yanıtlarda yalnızca üniversite kütüphanelerine üyeliklerin olduğu gözlemleniyor.

Kütüphane kullanımı hayli kısıtlı bulunuyor. Kütüphanelere ilginin az olmasının nedenleri arasında **cazip yerler olarak görülmemesi** başta geliyor. Özellikle çocukları yönlendirebilecek profesyonellerin olmaması, erken kapanması, şehirde sayısının az olması ve yeni çıkan kitapların eklenmemesi, kütüphaneleri ilgi çekici yerler olmaktan uzaklaştırıyor.

Kütüphaneler için en yaygın öneriler arasında kapasitelerinin artırılması, kitap çeşitliliğinin çoğaltılması, okuma alanlarının konforlu olması ve nitelikli kütüphane çalışanı istihdamının sağlanması yer alıyor. Kütüphane kurma faaliyeti yürüten kişi ve topluluklar genellikle bir okuma alanı oluşturma gayesinde. Kitaplığın yanında bilgisayar ve satranç, masa tenisi gibi oyun alanları da yaratıyorlar. Buradaki amacın kütüphanenin mekan olarak kullanılabilirliğini artırmak olduğu görülüyor.

BEKLENTİLER ve İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

Paydaşlarla Mevcut İlişkiler

Yerel yönetimler işbirliğine açık görülüyor

Okuma kültürüne yönelik faaliyetlerin yürütülmesinde en fazla işbirliği yerel yönetimlerle kuruluyor ve bunların arasında da Kadıköy, Seferihisar, Nilüfer ve Çankaya belediyeleri başta geliyor. Yerel yönetimler okuma alışkanlığını genele yaymada etkili ve işbirliğine açık kurumlar olarak anılıyor. Ancak stratejik planlarını oluştururken okuma kültürü çalışmalarının öncelikli olmadığından bahsediliyor. Yerel yönetimlerden herhangi bir maddi destek beklenmiyor, aksine maddi destek, itibarı zedeleyen bir unsur olarak görülüyor. Onun yerine okuma etkinliklerine ve festivallere mekan tahsisi veya köy okullarına kitap bağışı yaparken servis aracı temini talepleri mevcut ve genellikle bu talepler karşılanıyor.

Kamu kurumları etkili, ancak işlevsiz bulunuyor

Okullara yapılan kitap bağışları ve öğrencilere ulaşmak açısından kamu kurumları ile işbirliği kurulması zorunlu görülüyor. Kamu kurumları genellikle işbirliğine açık olarak değerlendiriliyor. Ancak kamunun bizzat yürüttüğü akla gelen iyi örnek veya proje yok denecek kadar az. Kamu kurumlarının yürüttüğü faaliyetler 'içi boş,' 'yapmış olmak için yapılan,' 'memur zihniyetli' projeler olarak değerlendiriliyor.

"Kötü. Bütün bu konuları konuşabilecek bir kamusal alan yaratılmıyor."
(Kişi, F.F.)

"İsteseler deli gibi kitap da okunur bize gerek kalmaz yani. Ama olmuyor. Sistemi değiştirmek lazım. Oraya bina yaptım al kulan, demekle olmaz bu iş."
(Dernek çalışanı, M.T.)

"Bakanlıklarla özellikle Milli Eğitim Bakanı'yla ilişkimiz iyidir çok şükür. Bize sonsuz güvenirler yaptığımız iş ortada çünkü. Zaten onlarla ilişki kuramazsak ne okullara kitap götürürüz ne başka bir şey..."
(Kişi, E.A.)

Millet Kiraathaneleri'nin bilinirliği hayli düşük. Yürütölen faaliyetler, kitap kapasitesi ve insanların gidip gitmediğine dair bir bilgi katılımcılar arasında mevcut değil. Kiraathane kavramının kültürel kodlarda kahvehane olarak yer aldığından bahsediliyor. Kamu kurumlarının, bina yapan ve içini doldurmayan; konuyla ilgili proje üretme konusunda kısır yaklaşımlarının bir örneği olarak görölüyor.

MEB'in kitap ve okuma ile ilgili yaklaşımları da sıklıkla eleştiriliyor. 100 Temel Eser ve diğer klasikler gibi listelerin gençlere ve çocuklara dayatıldığı ve onları okuma alışkanlığından uzaklaştırdığı, Lise Giriş Sınavı'nda sorulan edebiyat sorularının çocukları okumaktan çok yazar-eser ezberleme davranışına ittiğinden bahsediliyor. Okuma davranışı genellikle inisiyatif alan öğretmenlerin bireysel çabalarıyla gelişiyor.

Her şeye rağmen MEB, yerel yönetimler üzerinde de bir baskı unsuru olduğu için, etkili bir paydaş olarak görölüyor. Özellikle öğretmen derneklerinin MEB ile güçlü bir işbirliği olduğu gözlemleniyor.

Özel sektörün daha etkili olması bekleniyor

Okuma kültürü alanındaki kişi ve topluluklar özel sektörün okuma davranışının kazandırılmasında daha etkili olması gerektiği düşüncesine sahip. Şirketlerin kitap temini yapabilecekleri ve bunun da itibarlarını artırabileceği söyleniyor. Daha kurumsal derneklerin özel sektör şirketleri ile işbirlikleri mevcut; bazı dernek kurucuları ise faaliyetlerini yürütebilmek için şahsi şirketlerinden derneğe hibe desteği sağlıyorlar.

Özel sektörle işbirliği genelde kitaplık ve kitap bağışı kapsamında kuruluyor. Özellikle kütüphane kuran ve kitap bağışı yapan kişi ve gruplar yayınevlerini 'acımasız' olarak değerlendiriyor. Yayınevleriyle ilgili "isteseler satış maliyetlerini düşürebilirler" algısı mevcut.

Özel sektör şirketlerine yönelik bir diğer beklenti de kültür-sanat programlarına sponsor olmaları. Bu programların yaygınlaşmasının okuma kültürünün en azından tartışılması için bir zemin yaratacağından ve bu zeminin kıymetli olacağından bahsediliyor.

Yeni işbirliklerine Yaklaşım

Görüşölen kişi ve toplulukların neredeyse hepsi **temas ve işbirliğine açık olduklarını** ifade ediyor, ancak köklü ve sistemli çalışan dernek ve vakıflar dışında bu toplulukların kendi aralarında **düzenli bir işbirliği ve diyaloğun mevcut olmadığı** gözlemleniyor. Benzer faaliyet yürüten gruplar genellikle birbirini tanımıyor veya diyalogları kısıtlı. Bunun önündeki

engeller arasında kurumların siyasi faaliyetleri, politik görüşlerinin kendilerinden farklı olması, ayrımcı ve cinsiyetçi olması, kendi değerlerine saygı göstermemesi sayılıyor. ÇYDD, AÇEV, TOG gibi kurumlar okuma kültürüne en çok katkı koyan dernekler arasında görülüyor.

Ağ kurma projesi oldukça olumlu karşılanıyor. Katılımcılar bu girişimin bir ilk sayılabileceğini, bu yüzden de 'heyecanla,' 'seve seve' içinde yer almak isteyeceklerini belirtiyor. Güçlü bir sivil toplum ağının okuma kültürünün geliştirilmesinde etkili olacağı konusunda fikir birliği mevcut. Bu konuda kişi ve gruplar hem destek sunabileceklerini, hem de kendileri için de önemli bir katkı olabileceğini vurguluyor.

Ağdan görülebilecek katkılar arasında, özellikle küçük ölçekli dernekler için, bilinirliklerini artırmak ve mevcut etkinlik ve projelerinin yöntemini paylaşmak başta geliyor.

"Emeğimiz bilinsin istiyoruz..."

(Dernek yöneticisi, G.K.)

Kurulacak ağa dair diğer beklentiler konuya odaklı olması, kişi ve grupların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir alan yaratması ve bu konudaki katılımların adil bir şekilde sağlanması, iyi örneklerin ve deneyimlerin paylaşılması ve yol göstermesi, ağın ve proje yürütücülerinin şeffaf olması şeklinde özetlenebilir.

Öte yandan, kişi ve grupların kendilerinin böyle bir ağa nasıl bir katkı sunabileceklerine dair net görüşlere sahip olmadıkları gözlemleniyor.

Az sayıda olmakla birlikte ağa katılmak konusunda çekinceleri olan kişi ve gruplar da mevcut. Bunun nedenleri arasında halihazırdaki çalışmalarını artan zamanlarında gönüllü olarak gerçekleştirmeleri ve bu yüzden de bir ağın parçası olma fikrinin onlar için fazladan

sorumluluk olarak görülmesi öne çıkıyor. Odak noktası okuma kültürü olmayan ve konuya dolaylı katkı sağlayanlar ağ için ancak sınırlı bir emek harcayabileceklerini iletiyor. Bazı toplumlar ise gereken desteği vereceklerini fakat sürekli bir ilişkide olmanın gerekli olmadığını düşünüyorlar.

Kişiler ve toplumların çoğunluğu için “okuma seferberliği” gibi kavramlar etkisini yitirmiş durumda. Bu kavramın ve projenin amaçlarının iyi anlatılması gerektiğini iletiyorlar.

İYİ ÖRNEKLER

Okuma kültürüne katkı sunan çalışmalar arasında iyi örnek olarak öne çıkan iki projeden bahsedilebilir:

➤ Okuyorum Oynuyorum Projesi - Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)

Amaç: Hedef kitlesi çocuklar olan bu projenin temel amacı okuma ve yazmaya yönelik motivasyonu artırmak. TEGV'in bu proje ile ulaşmayı hedeflediği çocuk sayısı 150 bin. Etki alanı oldukça yüksek olan bu proje Türkiye'nin farklı şehirlerinde yürütülüyor.

Uygulama: Okuma Adası isminde, ada şeklinde tasarlanmış bir odada gönüllüler, farklı yaş düzeyindeki çocuk gruplarına kitap okuyor. Gönüllülere, iki günlük bir eğitimde okuma kültürü, Türkiye'de okuma kültürü, yaratıcı okuma, etkin okuma gibi konularda bilgiler aktarılıyor. Uygulamanın gerçekleştiği odanın en önemli özelliği, çocuklara özgür bir hareket alanı sağlaması. Okuma faaliyetinden önce gönüller, çocuklar ile kitabın içeriğiyle bir bağ kurmalarını sağlayacak ısınma oyunu oynuyor. Daha sonra bir gönüllü kitabı okurken diğer gönüllü kitabın resimlerini çocuklara gösteriyor. Okuma faaliyeti gönüllülerin önceden hazırlanmış sorularıyla bölünüyor ve böylelikle çocuklar ile etkileşim içerisinde bir faaliyet gerçekleşiyor. Kitap okunduktan sonra bir sonlandırma oyunu ile etkinlik tamamlanmış oluyor.

Fark yaratan özellikleri: Çocukların oyun oynama ve hareket etme gibi temel ihtiyaçlarını gözetmesi, etkileşimli içerik tasarımı, gönüllü eğitimlerinin okuma kültürü perspektifini içermesi

➤ Oyun Kitaplığı Projesi - Kitap Okuyan Çocuklar Platformu

Amaç: Oyun Kitaplığı Projesi, belediyeler bünyesinde 0-6 ve 6-12 yaş grubu çocuklara hitap edecek şekilde düzenlenmiş çocuk kütüphanelerinin oluşturulmasını amaçlıyor. Bu

kütüphanelerin çocuklara okuma alışkanlığını kazandırmanın yanı sıra ailelerin de sosyalleşmesini sağlayacak mekanlar haline gelmesi bekleniyor.

Uygulama: Platform, merkezi konumdaki mevcut belediye binalarının bir odasını çocuk kütüphanesi olarak düzenliyor. Bu kütüphanelerin okul öncesi çocukların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve canlı sosyal merkezler haline getirilmesi için önerilerde bulunuyor.

Fark yaratan özellikleri: Belediyelerle kurulan işbirliği, ailelerin sürece dahil edilmesi

➤ Bi Dünya Umut Derneği

Amaç: Dernek, kırsal bölgelerde yaşayan sosyal açıdan dezavantajlı çocukların bulunduğu köylere kütüphane kurarak eğitimlerinde fırsat eşitliği sağlamayı hedefliyor.

Uygulama: Önceden belirlenen okullarla temasa geçiliyor ve gönüllü çağrısıyla toplanan kitaplar köylerdeki okullara ulaştırılıyor. Kütüphane oluşturulmasının ardından okuma etkinlikleri gerçekleştiriliyor. Gönüllüler gittikleri çocukların evlerinde misafir oluyor ve misafir oldukları evde de okuma etkinliğini sürdürüyor.

Fark yaratan özellikleri: Okuma davranışına dair ölçme değerlendirme çalışmalarının bulunması, 'rol model' kavramının üzerinde durarak okuma faaliyetlerini yoğun olarak gerçekleştirmeleri

➤ Çocuk Vakfı

Amaç: Okul öncesi, çocuk ve ilk gençlik edebiyatı kültürünün yaygınlaştırılması için bir Çocuk Edebiyatı Okulu kurarak bu alanda akademik yayın üretmek, çocuğa anne babaya ve öğretmenlere kılavuz kitaplar hazırlamak, şehir ve ülke ölçekli projeler yazıp yürütmek gibi faaliyetler amaçlanıyor.

Uygulama: Seminerler ve çalıştaylar ile projenin çerçevesi oluşturuluyor.

Fark yaratan özellikleri: Doğrudan okuma kültürüne yönelik ve sistematik bir çalışmanın yürütülmesi

➤ Düşün Taşın Derneği

Amaç: Hedef kitlesi gençler olan Düşün Taşın Derneği, okuma davranışını düzenli hale getirmeyi ve eleştirel düşünme becerisini artırmayı amaçlıyor. Bu çalışmaların sonunda nihai hedef bir Düşün Taşın Üniversitesi kurmak.

Uygulama: Derneğin bünyesinde açılan Domino Kitap Kafe’de; okuma etkinlikleri, tahlil etkinlikleri yapılıyor. Bu alanda gençlere eşlik eden bir eğitimci mevcut oluyor.

Fark yaratan özellikler: Bir okuma alanına sahip olması ve bu alanın aktif olarak kullanılması, kamuyla işbirliği

➤ Toplum Gönüllüleri Vakfı

Amaç: Asıl amacı gençlerin kişisel gelişimlerini desteklemek ve hakları konusunda bilinçlenmelerini sağlamak olan TOG, kurduğu gençlik merkezlerinde gerçekleştirilen okuma etkinlikleri vasıtasıyla dolaylı olarak okuma kültürüne katkı sağlamayı amaçlıyor.

Uygulama: Gençlerin kendi inisiyatifleriyle kitap toplama ve okuma faaliyeti gerçekleştirmeleri konusunda önyak oluyor. Ayrıca İstanbul’da gerçekleştirilen okuma kampları uygulaması da mevcut.

Fark yaratan özellikler: Fazla sayıda gence ulaşabiliyor olması

➤ Yedi Güzel Okuma Projesi – Yedi Hilal Derneği

Amaç: Her dönem belirlenen 7 yazar ve eseri okumak ve tahlil etmek amaçlanıyor.

Uygulama: Belirlenen ‘okuma halkaları’nın birer okutmanı oluyor ve eserler detaylı bir şekilde analiz ediliyor. Bu halkaların faaliyetleri arasında; sempozyum düzenlemek, eseri seçilmiş ve hayatta olan yazarlar ile buluşma, kütüphane gezileri mevcut.

Fark yaratan özellikler: Fazla sayıda okuma grubuna sahip olması, okuma grubu faaliyetlerinin çeşitli olması

➤ Diğer proje ve çalışmalar

- **Amaç:** Kitaba erişimi artırma

Uygulama: Kitap bağı, kampanya yürütme

Fark yaratan özellikler: Kitaba erişimi artırma konusunda çalışma yapan kurum ve grupların görece başarılı olmasının arkasındaki en büyük etken işbirliğinin yüksek olması olarak göze çarpıyor. Bu işbirliği kişisel sosyal ağlar, gönüllü sayısının yüksek olması, kurum işbirlikleri, özel sektörün desteği, etki alanı yüksek kanaat önderleri, yerel yönetim ve kamu yönetimi ile kurulan temaslar ile şekilleniyor.

Kurum ve kişi örnekleri: Herkese Her Yerde Kitap Vakfı (Kitapcan Projesi), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğı, Mesut Tim (Atatürk Çocukları Kütüphanesi Projesi), Erzan Aktar (Bir Kitap Bir Gelecek Projesi)

▪ **Amaç: Ağ kurma**

Uygulama: Özellikle meslek gruplarını bir araya getirerek bir ağ oluşturma ve meslektaşların birbiriyle iletişimini, deneyim aktarımlarını sağlama

Fark yaratan özellikleri : Doğrudan okuma ve okuma kültürü ile ilgili faaliyet yürütmeyen bu kuruluşlar bir çatı organizasyon olarak; bu alanda faaliyet yürütenlerin birbirinden haberdar olmalarını sağlamaya yardımcı oluyor.

Kurum ve kişi örnekleri: Öğretmen Ağı, Öğretmen Akademisi Vakfı, Köy Okulları Değışim Ağı

SONUÇ VE ÖNERİLER

- Okuma kültürünün en aktif ve gelişime açık olduğu iller **İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır ve Adana**. Diğer illerdeki hareketliliğin düşük olması, bu beş ile odaklanmanın ağa ve projeye ayrılan enerjinin en iyi şekilde değerlendirilebilmesini sağlayacağına işaret ediyor. Yine de bunu yaparken bölgelerin okuma kültürü açısından öne çıkan özelliklerinin göz önünde bulundurulması, örneğin Diyarbakır'da etkinliklerin kurumsal yapılardan ziyade kişiler üzerinden ilerlediği gibi bilgilerin iletişimlerde dikkate alınması önem taşıyor.
- Kişi ve toplulukların yürüttükleri faaliyetlerde ağırlıklı olarak çocuk ve gençlere odaklanmaları alandaki önemli bir boşluğa işaret ediyor. **Okuma davranışının farklı gruplarda (yetişkinler, yaşlılar, kadınlar, engelliler vb.) geliştirilmesine** yönelik çalışmaların yapılması alana yeni bir soluk getirmesi açısından bir fırsat içeriyor. Kadınlar, öğretmenler gibi yetişkin gruplarına yönelik çalışma yapan dernek ve diğer grupların özel olarak ağ içerisine alınması ve güçlenmelerine katkı sunulması bir hedef olarak belirlenebilir.
- Hem sivil toplum içerisinde, hem de Türkiye'deki pek çok yapıda yaygın olarak rastlandığı üzere, okuma kültürü alanında çalışan kişi ve topluluklar **arasındaki işbirliği ve diyalog eksikliğinin de en öne çıkan nedeni siyasi kutuplaşma**. İletişim eksikliğinin en önemli nedeni olarak kurumların siyasi duruş farklılıklarının öne çıkarılması, kutuplaşmanın etkilerinin okuma kültürü gibi görece siyasetten uzak alanlarda bile görülebildiğine işaret ediyor. Bunun olumsuz etkilerini hafifletebilmek için ağ içerisinde kimliklerden ziyade **temasa ve müşterek hedeflere odaklanan** bir iletişim biçiminin öne çıkarılması, beklentiler arasında da sıralandığı üzere uygulamalarda “şeffaflık” ve “adil katılımın” sıkı bir biçimde gözetilmesi önem taşıyor.
- Okuma kültürü alanındaki kişi ve toplulukların ağa katılmak konusundaki temel motivasyonlarının katkı sunmaktan ziyade katkı görmeye odaklandığı görülüyor. Katılımcıların **“Burada benim için ne var?” sorusuna yanıt verilmesi**, okuma kültürünün geliştirilmesi hedefinin yanında tek tek katılımcıları için nasıl olumlu etkilerin yaratılabileceğinin öne çıkarılması, katkı sunma motivasyonunu tetiklemek açısından önemli görülüyor.

Okuma Kültürü evreni, “OKUYAY_Tasnif_Final” Excel dosyası.

EK.1

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

OKUYAY PLATFORMU HAKKINDA

OKUYAY-Okuma Kültürünü Yaygınlaştırma Platformu, ülkemizde okuma kültürünün yaygınlaştırılmasını çalışma konularından biri haline getiren **Türkiye Yayıncılar Birliği** tarafından, **T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı**'nın yürüttüğü **Sivil Toplum Sektörünün Ortaklıklar ve Ağlar Hibe Programı** kapsamında alınan hibeyle kuruldu. **OKUYAY Platformu**, okuma kültürünü desteklemeye çalışan STK'lere, aktivistlere, gönüllülere destek vererek Türkiye ve Avrupa'daki iyi örnekleri Türkiye geneline yaymayı hedefliyor.

Çalışmalarını, **Türk Kütüphanecileri Derneği (TKD)**, **Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)**, **Kadıköy Belediyesi** ve **Kingston Üniversitesi (Birleşik Krallık)** ortaklığıyla gerçekleştirecek olan **OKUYAY Platformu**; okuma kültürünü yaygınlaştırmak için Türkiye'nin seçilecek 4 bölgesinde çocukları, ebeveynleri, öğretmenleri, kamu kuruluşlarını, kütüphaneleri ve sivil toplumu, yayıncılık paydaşlarıyla bir araya getirerek pilot uygulamalar yapacak. Proje sonunda hazırlanacak olan "Okuma Kültürünü Geliştirmeye Yardımcı Kılavuz"un ise bu alanda önemli bir başvuru kaynağı olması ön görülüyor.

OKUYAY Platformu, İstanbul Taksim'deki çalışma ofisinde düzenlediği toplantılar ve etkinliklerle, okuma kültürünü geliştirmeye destek olabilecek STK, aktivist ve gönüllüleri bir araya getirmeyi amaçlıyor. Aynı zamanda platform bünyesinde kurulacak "Okuma Kültürü" konulu kitaplık ise araştırmacıların kullanımına açık olacak. 2 yıl sürecek projenin tamamlanmasının ardından **OKUYAY Platformu**'nun **Türkiye Yayıncılar Birliği** tarafından sürdürülmesi hedefleniyor.

ORTAKLIKLAR ve AĞLAR HİBE PROGRAMI
GRANT SCHEME FOR PARTNERSHIPS AND NETWORKS

OKUYAY
OKUMA
KÜLTÜRÜNÜ
YAYGINLAŞTIRMA
PLATFORMU

OKUYAY PLATFORMU

İnönü Cad. Işık Apt. No:53 K:2 D:3 Gümüşsuyu/Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 243 75 93 Mail: filiz@turkuyaybir.org.tr

Bilgi için:

okuyayplatformu.com
facebook.com/okuyayplatformu
instagram.com/okuyayplatformu
twitter.com/okuyayplatformu

Türkiye Yayıncılar Birliği

Uluslararası Yayıncılar Birliği'nin (International Publishers Association-IPA) Türkiye'yi temsil eden tek üyesi **Türkiye Yayıncılar Birliği**; yayıncılık mesleğini geliştirmek, sektörel sorunları çözmek, korsanla mücadelede destek sağlamak, telif hakları ile yayınlama özgürlüğünü korumak, okuma kültürünün gelişimine katkıda bulunmak ve Türkiye'yi uluslararası boyutta bir yayıncılık merkezi haline getirmek için çalışıyor. 1985 yılında kurulan **Türkiye Yayıncılar Birliği**'nin Yönetim Kurulu Başkanlığı ise **Kenan Kocatürk** tarafından yürütülüyor.

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Türkiye Yayıncılar Birliği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

